

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

The Innovative Leadership of Educational Institution

Administrators Under Songkhla Primary

Educational Service Area Office 1

¹ฐิตาพร แก้วมณี Titaporn Kaewmanee

²อริสรา บุญรัตน์ Arisra Boonrat

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,2}Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: titaporn.kae019@hu.ac.th

Received March 5, 2025; Revised April 7, 2025; Accepted: May 3, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที สถิติทดสอบเอฟ และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลทันต่อสถานการณ์ และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ร่วมทำงานกับครูและบุคลากรเหมือนโค้ชที่คอยแนะนำ สนับสนุน และให้คำปรึกษา จัดหาอุปกรณ์และงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ กล้าเปลี่ยนแปลง และสามารถคาดการณ์ความเสี่ยงล่วงหน้าและมีแนวทางป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: จังหวัดสงขลา; นวัตกรรม; ประถมศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา; ภาวะผู้นำเชิง

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of innovative leadership of school administrators 2) compare innovative leadership of school administrators classified by educational qualification, work experience, and school size, and 3) study recommendations for developing innovative leadership of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1 . The research format used is survey research. The sample consisted of 103 school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1 in the 2024 academic year. The research instrument was a questionnaire with content validity of 0.67–1.00 and reliability of .988. Statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The results revealed that: 1) The innovative leadership of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1 was the mean and standard deviation at a high level both overall and in each aspect. 2) When comparing innovative leadership of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1 according to teachers' opinions, it was found that administrators with different educational qualifications and work experience did not differ in innovative leadership. However, administrators from different school sizes showed overall differences in innovative leadership with statistical significance at the .05 level. 3) Recommendations for developing innovative leadership of school administrators from this research suggested that administrators should have a far-reaching vision, be responsive to current situations, and be able to cope with changes in the 21st century.

They should work with teachers and staff as coaches who provide guidance, support, and consultation. They should provide sufficient equipment and budget for innovation creation. Administrators must be leaders with creativity, think outside the box, and embrace change. Additionally, administrators must be able to anticipate risks in advance and have effective preventive measures.

Keywords: Songkhla Province; Innovative; Primary Education; School Administrators; Leadership;

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็งของประเทศ จึงได้กำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้น เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและ ให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น โดยให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562, 2562)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจึงมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญ ผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหาร สามารถใช้พลังและความสามารถของตนในการโน้มน้าว จูงใจ และกระตุ้นบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย มุ่งให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) จึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมีการก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาและนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน กระบวนการทำงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วม สื่อสาร และทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

มีการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อให้งานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (จิตินันท์ นันทะศรี, 2563) ซึ่งหลายประเทศทั่วโลก ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมสถานศึกษาให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ และส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา โดยการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ในปัจจุบันต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพเกิดจากผู้นำที่มีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา (เนาวรัตน์ เยาวนาถ, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นหน่วยงานการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งหมด 137 โรงเรียน รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา 6 อำเภอ เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนมีพื้นฐานชีวิตพร้อมสู่สากล ซึ่งมีวิสัยทัศน์ “ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างมีความสุข ด้วยเครื่องมืออาชีพ สืบสาน รักษา ต่อยอดศาสตร์พระราชabenพื้นฐานความเป็นไทยอย่างยั่งยืน” มีพันธกิจและ เป้าประสงค์ที่มุ่งเน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีนโยบายในการพัฒนาการจัดการศึกษา คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา และจากแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566–2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 (ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ส่งเสริมการนำและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2567)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการวางแผนส่งเสริมการพัฒนาการบริหารงานนวัตกรรมในสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่เหมาะสมพร้อมขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 137 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 103 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา 3) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู หัวหน้าฝ่ายงาน ทั้ง 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการเงินและงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไปของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย จำนวน 412 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายโรงเรียน ซึ่งจะได้ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 103 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 25 ข้อ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท สร้างแบบสอบถามตามกระบวนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.988

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ครู ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้ บางส่วนผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียนพร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อส่งคืนผู้วิจัย และบางส่วนผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทาง

ออนไลน์ผ่านระบบ Google form และมีกำหนดส่งคืนภายใน 30 วัน ได้ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย จำนวน 412 คน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายโรงเรียน ซึ่งจะได้ค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 103 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (Independent t-test) 4) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และได้ทำ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของ LSD

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกภาพรวมและรายด้าน (n = 103)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.32	.43	มาก
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	4.46	.46	มาก
3. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	4.35	.43	มาก
4. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.32	.44	มาก
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.26	.44	มาก
รวม	4.34	.43	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, SD = .43) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็น

ทีมและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.46$, $SD = .46$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างบรรยากาศ แห่งองค์การ นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.35$, $SD = .43$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.32$, $SD = .44$) ด้านการมี วิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.32$, $SD = .43$) และด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.26$, $SD = .44$) ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังปรากฏในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = 103)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p - value
	ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	(n=101)		(n=2)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.32	0.43	4.13	0.39	-0.64	0.52
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและ การมีส่วนร่วม	4.46	0.46	4.53	0.46	0.21	0.83
3. ด้านการสร้างบรรยากาศ แห่งองค์การนวัตกรรม	4.36	0.43	4.18	0.11	-0.59	0.56
4. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.33	0.44	4.13	0.53	-0.63	0.53
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.26	0.44	4.13	0.39	-0.42	0.67
รวม	4.34	0.43	4.22	0.37	-0.42	0.68

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = 103)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	p - value
	น้อยกว่า 5 ปี		น้อยกว่า 5 ปี		น้อยกว่า 5 ปี			
	(n=34)		(n=34)		(n=34)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง	4.28	0.68	4.33	0.26	4.35	0.20	.281	.756
2. ด้านการทำงานเป็น ทีมและการมีส่วนร่วม	4.39	0.74	4.46	0.21	4.51	0.20	.544	.582
3. ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่ง องค์การนวัตกรรม	4.34	0.67	4.32	0.23	4.39	0.25	.248	.781
4. ด้านความคิด สร้างสรรค์	4.29	0.71	4.29	0.25	4.38	0.20	.551	.578
5. ด้านการบริหาร ความเสี่ยง	4.22	0.69	4.22	0.26	4.32	0.22	.673	.512
รวม	4.30	0.69	4.32	0.21	4.39	0.19	.413	.662

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

(n = 103)

ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	p - value
	ขนาดเล็ก (n=61)		ขนาดกลาง (n=34)		ขนาดใหญ่ /ใหญ่พิเศษ (n=8)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง	4.22	0.51	4.46	0.21	4.42	0.21	3.834*	.025

ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	p - value
	ขนาดเล็ก (n=61)		ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ (n=8)					
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
2. ด้านการทำงานเป็น ทีมและการมีส่วนร่วม	4.38	0.57	4.58	0.16	4.55	0.18	2.267	.109

3. ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่ง องค์การนวัตกรรม	4.26	0.51	4.48	0.23	4.51	0.17	3.556*	.032
4. ด้านความคิด สร้างสรรค์	4.22	0.54	4.47	0.17	4.46	0.16	4.150*	.019
5. ด้านการบริหาร ความเสี่ยง	4.19	0.53	4.35	0.22	4.36	0.22	1.734	.182
รวม	4.25	0.52	4.47	0.17	4.46	0.18	3.181*	.046

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล ท้นต่อสถานการณ์ และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ควรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาปรับใช้เพื่อพัฒนานักเรียนและการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารควรร่วมทำงานกับครูและบุคลากรเหมือนโค้ชที่คอยแนะนำ สนับสนุนและให้คำปรึกษา ผู้บริหารควรเน้นการทำงานเป็นทีม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม พบว่า ควรจัดหาอุปกรณ์และงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีโอกาสศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรที่มีการจัดการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ และกล้าเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการทวิจ้ยและพัฒนางานที่สามารถนำไปต่อยอดการเรียนการสอนได้ และด้านการบริหารความเสี่ยง พบว่า ผู้บริหารต้องสามารถคาดการณ์ความเสี่ยงล่วงหน้า และมีแนวทางป้องกันที่มีประสิทธิภาพ บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยนำแนวคิดเชิงนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการการบริหารงานบุคคล และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนการเรียนการสอน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก อาจมาจากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารผ่านการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงการสนับสนุนให้มีการนำแนวทางการบริหารจัดการแบบใหม่มาปรับใช้ในโรงเรียน

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ไม่ได้จำกัดเฉพาะวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนและการปฏิบัติงานจริงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเป็นผู้นำมากกว่าวุฒิการศึกษา และผู้บริหารมีการใช้แนวทางการบริหารเชิงนวัตกรรมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้คร่อมองว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารไม่แตกต่างกันมาก ดังนั้นผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่จำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเกิดจากการที่ปัจจัยอื่น เช่น ประสบการณ์ แนวคิดการบริหาร และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมภาวะผู้นำมากกว่าวุฒิการศึกษาเพียงอย่างเดียวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชญะประทุมมา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (วิชญะ ประทุมมา, 2566)

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารทุกระดับผ่านการอบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล เทคโนโลยี และแนวทางการบริหารที่ทันสมัย ทำให้แม้จะมีประสบการณ์ที่ต่างกันแต่ก็สามารถนำแนวคิดเชิงนวัตกรรมมาใช้ได้ในระดับใกล้เคียงกัน การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากและน้อย

ทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวซึ่งกันและกัน ส่งผลให้รูปแบบภาวะผู้นำไม่แตกต่างกันมาก ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะระบบการพัฒนาและสนับสนุนผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ทุกคนสามารถแสดงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย พลมัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (อรทัย พลมัน, 2567)

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และด้านความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง โรงเรียนขนาดใหญ่มีทรัพยากรและบุคลากรที่หลากหลาย ทำให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนนวัตกรรมได้ชัดเจนกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่อาจต้องเผชิญข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม โรงเรียนขนาดใหญ่มีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมากกว่า มีโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่า เนื่องจากมีเครือข่ายการเรียนรู้และโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่กว้างขวางกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น ความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาน่าจะเกิดจากปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ทรัพยากรที่มีอยู่ และขอบเขตของการบริหารงานที่ส่งผลให้แนวทางการเป็นผู้นำมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิยา ยัมรักษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (นันทิยา ยัมรักษา, 2565)

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่าผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล ท้นต่อสถานการณ์ และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ใหม่ๆ มาปรับใช้เพื่อพัฒนานักเรียนและระบบการบริหาร สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องเปิดรับแนวคิดใหม่และปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.2 การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารควรทำงานร่วมกับครูและบุคลากรในฐานะโค้ชที่ให้คำแนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังควรมีการกระจายงานอย่างเป็นธรรมและเปิดรับความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

3.3 การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม พบว่า การจัดหาอุปกรณ์และงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นข้อเสนอแนะที่ได้รับการเน้นย้ำ นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนยังช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการประชุมพูดคุยและสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศ การทำงานที่ดี

3.4 ความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดนอกกรอบ และสนับสนุนให้บุคลากรโดยเฉพาะครูพัฒนานวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน ซึ่งหมายความว่าผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดใหม่ๆ

3.5 การบริหารความเสี่ยง พบว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคาดการณ์และจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กร นอกจากนี้การบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์และยุติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความไว้วางใจในองค์กร อีกทั้งยังควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงแก่ครูและบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) มีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะจะช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลง มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สามารถสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรมีความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรม และมีการนำเอานวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย
- 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมและสร้างความไว้วางใจระหว่างกันในการปฏิบัติงาน

สร้างสัมพันธภาพที่ดีเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เปิดให้สะท้อนความคิดเห็นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และเสนอแนะแนวทางในการทำงานหรือแก้ปัญหาเพื่อสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมของการจัดการศึกษาในรูปของผลลัพธ์สำคัญที่สถานศึกษาต้องการ 3) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่เห็นคุณค่าของนวัตกรรม จัดบรรยากาศของสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ พัฒนาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำแนวคิดใหม่ๆ มาสร้างเป็นนวัตกรรม สนับสนุนหรือให้รางวัลให้กับบุคลากรที่สร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงกระบวนการคิด รูปแบบที่แตกต่าง เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีอิสระทางความคิดเพื่อส่งเสริมให้ครูประยุกต์วิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์พัฒนางานให้เกิดนวัตกรรมที่มีคุณค่าในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 5) การบริหารความเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความพร้อมกับการนำนวัตกรรมมาทดลองใช้ในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์และควบคุมการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีการติดตามผลการปฏิบัติทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว อันเกิดจากการปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ และมีการกำกับติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผน วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยง กำหนดแนวทางหรือมาตรการควบคุมกิจกรรม เพื่อป้องกันหรือลดโอกาส ที่จะเกิดความเสียหาย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

บทสรุป

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และด้านความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา โดยมีการอบรมและให้ความรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและลดโอกาสความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสถานศึกษา อีกทั้งมีการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลและสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถวางแผนการบริหารองค์กรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารและการเรียนการสอน จัดอบรมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะและ สร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม โดยเน้นการสื่อสารที่เปิดกว้างและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็น และนำไปปรับใช้ในการบริหาร ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำโครงการร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปเปรียบเทียบและใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง

2. ควรเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสังเกตการณ์ (Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมากขึ้น

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เช่น วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีในการบริหารงาน หรือสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อให้สามารถระบุแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นันทิยา ยิ้มรักษา. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(3): 880-891.
- เนาวรัตน์ เยวนาถ. (2562). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 102.
- วิษณุ ประทุมมา. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 17(2): 272-288.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. (2567). *การดำเนินงาน*. <https://www.ska1.go.th/frontpage>
- อรทัย พลมัน. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จังหวัดชลบุรี. *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1): 125-138.

